

KINNITATUD
Keskkonnaameti
[Registreerimise kuupäev]
korraldusega nr [RegNr]

LASILA LOODUSALA (Lasila looduskaitseala, Lasila harivesiliku püsielupaiga) KAITSEKORRALDUSKAVA

KESKKONNAAMET

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Kaasrahastanud Šveitsi riik majanduslike ja sotsiaalsete
erinevuste vähendamiseks Euroopa Liidus.

SISUKORD

1. ALA ISELOOMUSTUS.....	5
1.1 UURITUS	6
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID.....	8
3. MÕJUTEGURID, MEETMED JA TEGEVUSED	12
4. KAVANDATUD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED	14
5. TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE.....	16
LISA	17

Eessõna

Kaitsekorralduskava on koostatud vastavalt [määrusele](#) „Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine”.

Kaitsekorralduskava annab soovituseliseid kaitstava ala valitsejale kaitse-eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele. Kaitsekorralduskava on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja vajadusel uuendatakse vähemalt iga 12 aasta tagant (vaadatakse üle eesmärgid ja tegevused), kuid põhjendatud juhtudel uuendatakse kava ka varem (väärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest).

Kava sisaldab ala üldiseloomustust, alal leiduvate loodusväärtuste kaitse-eesmärke, mõjutegureid, vajalikke kaitsemeetmeid ja kaitsekorralduslikke tegevusi ning tulemuslikkuse hindamist.

Kaitsekorralduskavale on lisatud eelmise perioodi kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamise aruanne (lisa 1).

Kava koostamist koordineerisid Liggi Namm ja Triin Amos. Kava koostamisel kaasamiskoosolekuid ei toimunud.

Kava juures on tegevuste ja kaitse-eesmärkide kaardikihid .tab formaadis.

Kaitsekorralduskava on valminud Šveitsi-Eesti koostööprogrammi (2022–2029) elurikkuse programmi raames, mille eesmärk on tõhustada looduskaitse valdkonda. Programmi rahastavad Šveits ja Eesti riik. Šveitsi Konföderatsioon ega programmi elluviimisega seotud asutused ei vastuta kaitsekorralduskavas esitatud informatsiooni õigsuse ja sisu kasutamise eest.

Kasutatud lühendid, mõisted ja selgitused

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

Elupaigatüüp – elupaik, mis vastab loodusdirektiivi I lisas nimetatud tüübile.

FRV (*favourable reference value*) – soodne võrdlusväärtus. Nii levila kui ka pindala soodsa või ebasoodsa seisundi kindlakstegemiseks on vaja kehtestada neile parameetritele künnisväärtused. Neid künnisväärtusi nimetatakse soodsateks võrdlusväärtusteks

Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine – kaitsekorralduse tõhususe analüüsimine vastavalt kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamise metoodikale, mille eesmärk on hinnata, kas looduskaitse meetmed tagavad alapõhiste kaitse-eesmärkide täitmise ja väärtuste seisundi paranemise

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eeskirjas kaitse-eesmärk)

KE – kaitse-eeskiri

LKS – looduskaitseseadus

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks moodustatud ala)

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

Mõjutegur (impact) – ohutegur + survetegur

Ohutegur (threat) – kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist mõjutada võiv tegur (mõju veel ei ole, aga võib tekkida)

Pärandniit – poollooduslik kooslus looduskaitseseaduse mõistes

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

SDF (standard data form) – Natura standardandmebaas ehk standardne andmevorm

Seisundi parandamine – arvestatava looduskaitse seisundiga (C) elupaikade seisundi parandamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmine jms)

Survetegur (pressure) – kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist mõjutav positiivne või negatiivne tegur (näiteks intensiivne maakasutus, reostuskoormus, häiringud, karjatamine jms)

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks; looduslik areng)

Taastamine – tegevused, mis on seotud olemasolevate, kuid halvenenud struktuuriga elupaigatüüpide taastamisega (näiteks pärandniidud, sood)

1. ALA ISELOOMUSTUS

Tabel 1. Ala iseloomustus

Ala nimi	Lasila loodusala (EE0060206), pindala 344,9 ha
Alal asuvad kaitstavad alad	Lasila looduskaitseala (KLO1000642), pindala 314,7 ha Lasila harivesiliku püsielupaik (KLO300739), pindala 30,3 ha
Asukoht ja piirid	Maa-ja Ruumiameti kaardirakendus
Kaitsekord	Vabariigi Valitsuse määrus nr 15 „ Lasila looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri ” Keskkonnaministri määrus nr 56 „ Harivesiliku püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri ”
Kaitseväärtuste paiknemine/maaomand/kõlvikuline jaotus¹	Keskkonnaportaal ²

Lasila loodusala hõlmab kaht eriilmelist piirkonda: reljeefne metsa- ja pärändniitude ala, mis on oluline kaitsealuste taimede ja samblike kasvukoht ning karjääriala ja Väänjärvi, kus elab kokku kuus liiki kahepaikseid. Loodusala on piirkonnas oluline puisniitude ala ning nende hooldamine on peamine praktiline tegevus, mida kaitsekorralduskavaga planeeritakse. Lisaks on vaja endise karjääri alal süvendada kolme väikeveekogu. Loodusala läbiv kruusatee on osa RMK hallatavast Penijõe-Aegviidu-Kauksi matkateest (loodusalasse jääb ligikaudu 600 m pikkune lõik). Puhkekohti, infotahvleid ega muud külastustaristut looduslal ei ole ning seda pole plaanis rajada.

¹ Ava töölaud portaalis, vali vaade – Kaitstavad alad või Natura alad, selle alt rippmenüüst vali ala, mille kohta infot soovid. Ei kuvata I ja II kaitsekategooria liigi isendite leiukohti.

² Vastavalt [looduskaitseaduse](#) § 53 lõikele 1 ei näidata liikide leiukohtade kaardikihil I ja II kaitsekategooria liike.

1.1 Uuritus

1.1.1 Läbiidud inventuurid ja uuringud

Tabel 2. Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Inventuuri/ uuringu nimi	Tüüp	Inventeeritav/ uuritav väärtus	Aasta	Inventuuri/ uuringu läbiviija	Märkused
Metsaelupaikade inventuur	Inventuur	Metsaelupaigad	2009	OÜ Metsaruum	Metsaelupaikade inventuur
Villtulika inventuur koos kaitsekorralduslike soovitude andmisega ³	Inventuur	Soontaimed	2021	TÜ ÖMI, botaanika osakond	Inventeeriti villtulika leiukohta KLO9326314 kaitse tegevuskava koostamise raames
Samblike inventuur	Inventuur	Samblikud	2022	FIE Piret Lõhmus	Inventeeriti musta limasambliku (<i>C.nigrescens</i>) leiukohta KLO9701659, mis hinnati väheesinduslikuks
Harivesiliku jt kahepaiksete inventuur ⁴	Inventuur	Kahepaiksed	2024	MTÜ Põhjakonn	Inventuur koos kaitsekorralduslike soovitustega, leiti kuus liiki kahepaikseid
Piiranguvööndi metsaelupaikade inventuur	Inventuur	Metsaelupaigad	2024	OÜ Metsaruum	
Kaitsealuste kiilide inventuur ⁵	Inventuur	Selgrootud	2025	Eesti Loodusfoto Osaühing	Inventuur koos kaitsekorralduslike soovitustega, leiti üks suur- rabakiili isend

³ Kalamees, R. 2021. Villtulika inventuur valitud leiukohtades koos kaitsekorralduslike soovitude andmisega. TÜ ÖMI, Tartu.

⁴ Rannap, R. 2024. Harivesiliku inventuur ja kaitsekorralduslikud soovitused Lasila püsielupaigas.. MTÜ Põhjakonn, Tallinn.

⁵ Veromann, P (vastutav täitja). 2025. Looduskaitsealuste kiilide inventuur koos kaitsekorralduslike soovitustega Lasila, Neeruti ja Porkuni loodusaladel. Eesti Loodusfoto OÜ, Tartu.

1.1.2 Riiklik seire

Tabel 3. Riiklik seire⁶

Seirejaama nimi ja kood	Seirataav väärtus	Märkused
MF56, kood SJB2614000	Kahepaiksed	Kahepaiksete koosluste seire. Lasila LoA asub tervenisti 10x10 km seireruudu alal.
Jõepere (10kmE523N412), kood SJB5002000	Kahepaiksed	Kahepaiksete koosluste seire. Lasila LoA asub tervenisti 10x10 km seireruudu alal.
Lasila, kood SJA9547000	Pärandniidud	Ohustatud taimekoosluste (Natura elupaigatüübid) seire, puisniidu ruuduseire. Seireruut asub puisniidul (id 1 802 049 523).
	Soontaimed	Villtulika ja varju-püsikluste seire riikliku keskkonnaseire eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire alaprogrammi „Kaitstavate soontaimede liigiseire” raames.

1.1.3 Riikliku seire ettepanekud

Tabel 4. Ettepanekud riikliku seire läbiviimiseks

Seire ettepanek	Seirataav väärtus	Märkused
Ettepanek kaitstavate soontaimede seire metoodikale	Soontaimed	Selleks, et andmed oleksid võrreldavad ja mitmel pool kasutatavad, on oluline, et seiret tehtaks kogu EELISes oleva liigi leiukoha polügooni ulatuses ja leiukoha juurde märgitaks vaatlusel registreeritud isendite arv. Praegu kahjuks ei anna seireandmed alati vajalikku sisendit kaitse-eesmärkide seadmisel ega tulemuslikkuse hindamisel, kui seiratud on ainult väikest osa suuremast leiukoha polügoonist. Sel juhul peab kaitse-eesmärkide seadmiseks ja tulemuslikkuse hindamiseks seiratud alale tellima eraldi inventuuri, mis hõlmab kogu leiukohta, kuid see ei ole mõistlik rahakasutus.

⁶ Seire andmed on leitavad Keskkonnaseire infosüsteemist ([KESE](#))

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1 Elupaigatüübid

Tabel 5. Elupaigatüüpide kaitse-eesmärgid

Kaitseväärtus ⁷	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse-eesmärk		Esinduslikkus ⁸	Üldine LK väärtus ⁹	Panus üldpindalasse (%) ¹⁰	Märkused
	S (ha)	LK seisund ¹¹	Andmekvaliteet	Sõnaline kirjeldus ¹²	S (ha)				
6270* Liigirikkad niidud lubjavesel mullal KE – jah, LoD – I, LoA - jah	4	B	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	4	C	B	0,08-0,13	Korrigeerida SDFi (6 ha → 4 ha), Elupaiga piiritlemise teaduslik viga, 2000ndate alguse kaardistusandmetel arvati elupaiga ala hulka hooned, õu ja mets.
6510 Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud KE – ei, LoD – I, LoA - ei	2,8	B	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	• säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	2,8	C	C	0,07	Lisada Lasila LKA ja LoA kaitse-eesmärgiks
	3,8	C		• parandada elupaigatüübi seisundit	4				
6530* Puisniidud KE – jah, LoD – I, LoA - jah	25,5	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	• säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	43,3	B	B	1,12-2,24	
	17,8	B		• parandada elupaigatüübi seisundit	1,9				
	1,9	C							
9020* Vanad laialehised metsad KE – jah, LoD – I, LoA - jah	0,6	A	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	• säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund	28,1	C	C	0,7	Inventuuride alusel on elupaigatüüpi 3,4 ha võrra vähem kui SDFis. Elupaigatüübi pindala eeldatavasti suureneb sihtkaitsevööndis loodusliku arengu käigus.
	27,5	B		• parandada elupaigatüübi seisundit	21,3				
	21,3	C		• suurendada elupaigatüübi pindala	3,4				

⁷ KE – kaitse-eeskirjas nimetatud liik (jah/ei), LoD – loodusdirektiivi lisa number, LoA – Vabariigi Valitsuse 2004. a [korralduses nr 615](#) loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)

⁸ Elupaigatüübi esinduslikkus (keskmistatud): A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne, X – teadmata. Andmed: EELIS, 2025. a oktoobri seisuga. Täpsemalt: [metsaelupaigatüüpide inventeerimise juhend, niiduelupaigatüüpide inventeerimise juhend](#).

⁹ Üldine looduskaitse väärtus (keskmistatud): A – väga kõrge, B – kõrge, C – keskmine, X – teadmata. Andmed: EELIS, 2025. a oktoobri seisuga.

¹⁰ 2019. a loodusdirektiivi [aruande](#) andmete põhjal. Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide pindalast.

¹¹ Looduskaitse seisund (Conservation): A – väga hästi säilinud, B – hästi säilinud, C – keskmiselt säilinud või osaliselt rikutud, X – säilimise aste teadmata. Andmed: EELIS, 2025. a oktoobri seisuga.

¹² Kaitse-eesmärke seatakse LK seisundist lähtuvalt.

9050 Rohunditerikkad kuusikud KE – jah, LoD – I, LoA - jah	5,9 0,7	B C	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	• säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund • parandada elupaigatüübi seisundit	5,9 0,7	B	B	0,07	Elupaigatüüp esineb ainult kaasnevana.
9060 Okasmetsad oosidel ja moreenkuhjatistel KE – jah, LoD – I, LoA - jah	10,3 20,3 9,6	A B C	• täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	• säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund • parandada elupaigatüübi seisundit • suurendada elupaigatüübi pindala	30,6 9,6 12	B	B	1,26	Inventuuride alusel on elupaigatüüpi ligikaudu 12 ha võrra vähem kui SDFis. Elupaigatüübi pindala eeldatavasti suureneb sihtkaitsevööndis loodusliku arengu käigus.
9010* Vanad loodusmetsad KE – ei, LoD – I, LoA - ei	0,5 0,8	B C	• täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	• säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund • parandada elupaigatüübi seisundit	0,5 0,8	C	C	0,002	Lisada Lasila LKA ja LoA kaitse-eesmärgiks
9080* Soostuvad ja soo-lehtmetsad KE – ei, LoD – I, LoA - ei	1,3 1,7	B C	• täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	• säilitada elupaigatüübi pindala ja hea seisund • parandada elupaigatüübi seisundit	1,3 1,7	C	C	0,008	Lisada Lasila LKA ja LoA kaitse-eesmärgiks

2.2 Liigid

Tabel 6. Liikide kaitse-eesmärgid

Kaitseväärtus ¹³ ja populatsiooni tüüp ¹⁴	Kava koostamisel olemasolevad andmed			Kaitse eesmärk	Panus soodsasse seisundisse (%) ¹⁵	Märkused
	Populatsiooni suurus (min-max, isendite arv/elupaiga pindala)	Ühik ¹⁶	Andmekvaliteet			
Natura loodusala eesmärgid						
Harivesilik (<i>Triturus cristatus</i>), paikne LKS – II, KE – jah, LoD –II, LoA – jah	4	veekogude arv, milles toimub edukas sigimine	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	• suurendada liigi elupaigaala • parandada liigi elupaiga kvaliteeti • suurendada populatsiooni		Kaitse-eesmärgi täitmise kriteeriumiks on edukas sigimine vähemalt 7 veekogus. Tegevuste planeerimisel võtta aluseks Rannap 2024 inventuur ⁴ ja liigi tegevuskava
Kaunis kuldking (<i>Cypripedium calceolus</i>) LKS – II, KE – jah, LoD – II ja IV, LoA – jah	1900 ¹⁷	võsude arv	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	• säilitada liigi elupaiga ulatus ja hea kvaliteet ning populatsiooni suurus	1	Kauni kuldkinga populatsiooni suurus loodusala piires on vähemalt 1900 võsu, liigi leviala on muutuv, sõltudes eeskätt valgustingimuste muutustest puistu arengu käigus
Suur-rabakiil (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>), paikne LKS – III, KE – jah, LoD – II ja IV, LoA - jah	1	isend	ebapiisavad või puuduvad andmed	• vältida halvenemist		Arvulisi eesmarke ei seata, kuna populatsiooni seisund ja jätkusuutlikkus ei ole teada. (ebasoodsate ilmastikutingimuste tõttu 2025. a inventuurilt üksikvaatlus, mis liigi seisundit ei peegelda).

¹³ LKS – kaitsekategooria (I; II; III), KE – kaitse-eeskirjas nimetatud (jah/ei), LoD – loodusdirektiivi lisa number, LoA – loodusala kaitse-eesmärgiks nimetatud (jah/ei)

¹⁴ Populatsiooni tüüp: paikne, pesitsev, peatuv, talvituv vms

¹⁵ Numbrid näitavad, milline on selle loodusala liikide osakaal liigi kaitse tegevuskavade soodsast seisundist.

¹⁶ Kasutatavad ühikud: isendite arv (rändajad (r), talvitujad (t), paaride arv (p), taimede arv (õitsvad varred, võrsed), puhmikute arv (taimed), elupaiga/kasvukoha suurus (ha), asustatud puud/kivid (samblad, samblikud, lendorav), asustustihedus (km², linnuatlases), atlase ruutude arv (liigi esinemine), leiukohtade arv

¹⁷ Loodusala piires asuvate leiukohtade võsude koguarvukus 2026. aasta loenduse andmetel

Siseriiklikud eesmärgid						
Villtulikas (<i>Ranunculus lanuginosus</i>) LKS – I, KE – jah, LoD – ei, LoA - ei	1500 ¹⁸ /20	taime/ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada liigi elupaiga ulatus ja hea kvaliteet ning populatsiooni suurus	5	villtulika populatsiooni suurus loodusala piires on vähemalt 1500 taime
Punane tolmpa (<i>Cephalanthera rubra</i>) LKS – II, KE – jah, LoD – ei, LoA - ei	1	taim	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	eesmärke ei seata		Arvulisi eesmärke ei seata, kuna üksikisendite põhjal piiritletud leiukohtade looduslikud tingimused on liigile enamasti ebasobivad (varjuline laialehine mets, kus 2026. a leiti kuuest teadaolevast leikohast üks isend) ja liigi säilimise perspektiiv on ebaselge. Kaaluda kaitse-eesmärkide hulgast eemaldamist.
Varju-püsikluste (varjuluste, <i>Bromus benekenii</i>) LKS – II, KE – jah, LoD – ei, LoA - ei	10	ha	täielik uuring või statistiliselt usaldusväärne hinnang	säilitada liigi elupaiga ulatus ja hea kvaliteet ning populatsiooni suurus		Panust soodsasse seisundisse pole arvatud, sest puudub liigi tegevuskava, mis seaks üleriigilised eesmärgid.

¹⁸ Hinnanguline arvukus 2022. aastal Keskkonnaametis kinnitatud [villtulika kaitse tegevuskava järgi](#).

3. MÕJUTEGURID, MEETMED JA TEGEVUSED

Tabel 7. Mõjutegurid, meetmed ja tegevused

Väärtus	Mõjutegur	Kood	Olulisus ¹⁹	Paikne- mine ²⁰	Meede	Kood	Tegevuse tüüp	Märkused	
Pärandniidud (6270*, 6510, 6530*)	Hoolduse lakkamine	PA05	tähtis	sees	Niitmise ja karjatamise säilitamine	MA03	pärandniitude hooldustöö	Kaitse ja hooldamise tulemuslikkuse hindamiseks on kaitsekorraldusperioodi lõpus vajalik teha ülepinnaline pärandniitude seisundi inventuur.	
					Niitmise ja karjatamise taastamine	MA04	inventuur pärandniitude taastamistöö		
Metsad (9010*, 9020*, 9050, 9060, 9080*)	Raie või harvendamine	PB06	keskmise tähtsusega	sees	Metsade majandamise ja kasutamise lõpetamine	MB05	kaitsekorra muutmine	• Kaitsekorra muutmine, mis tagab piiranguvööndis asuvate metsaelupaikade säilimise • Metsateatistele eelhindamine ja vajadusel keskkonnamõju hindamine	
	Surnud ja surevate puude eemaldamine	PB07	tähtis	sees	Muu	X	muu		
	Uuendusraie	PB09	tähtis	sees	Metsade majandamise ja kasutamise lõpetamine	MB07	kaitsekorra muutmine		
					Muu	X	muu		
Harivesilik	Looduslikud protsessid, millel ei ole seost inimtegevuste või kliimamuutustega	PM07	tähtis	sees	Elupaikade majandamine selliste looduslike protsesside aeglustamiseks, peatamiseks või tagasipööramiseks, mis toimuvad ilma inimtegevuse või kliimamuutuste otsese või kaudse mõjuta	MM01	liigi elupaiga taastamistöö	• Elupaigamuutustes on keeruline eristada looduslikke ja kliimamuutustest tingitud protsesse • Kevadise suurveeperioodi nihkumine talvesse ja suvised põuad muudavad sigimisveekogude hüdroloogiat Taastamistööd: • Kolme suvel läbikuivava karjääriveekogu (0,08 ha) süvendamine (Rannap, 2024). • Vajadusel Mätasjärve idaosast võsa eemaldamine	
	Elupaiga asukoha, suuruse ja/või kvaliteedi muutus kliimamuutuste tõttu	PJ10	keskmise tähtsusega	sees	Kliimamuutustega kohanemisele kaasaaitamine, et tegeleda elupaikadele avalduva konkreetse survega	MJ02			
	Uuendusraie	PB09	tähtis	väljas	Metsade majandamise ja kasutamise lõpetamine	MB06	kaitsekorra muutmine		Uuendusraie keelamine väljaspool kaitstavat ala asuva Väänjärve ümbruse metsades.
	Metsastamine	PB01	keskmise tähtsusega	sees	(Pool)looduslike elupaikade metsaks muutumise ning (pool)looduslike metsade intensiivselt majandatud majandusmetsadeks, sh monokultuurideks muutumise vältimine.	MB01	muu		
	Metsamaa kasutusotstarbe muutmine	PB02	keskmise tähtsusega	väljas					

¹⁹ Olulisuse liigitus: tähtis, keskmise tähtsusega, vähetähtis
²⁰ Paiknemise määramisel on arvestatud, kas mõju on loodusala sisene, väline, mõlemad

	Pinna- või põhjavee reostust põhjustavad tööstustegevus ja -ehitised	PF08	vähe tähtis	väljas	Vähendada või kõrvaldada äri-, elamu- ja puhkealadelt ja -tegevustelt ning tööstustegevusest ja -ehitistest pärinev pinna- või põhjavee reostus	MF04	muu	Harivesiliku elupaigaga piirneva betoontoodete tehase negatiivse mõju vältimine
Suur-rabakiil	Looduslikud protsessid, millel ei ole seost inimtegevuse või kliimamuutustega	PM07	keskmise tähtsusega	sees	Puudub	puudub	Inventuur (ekspertiis)	Elupaigana märgitud Mätasjärv on looduslike protsesside tagajärjel kinnikasvav veekogu. Kordusinventuur/ekspertiis, et hinnata Mätasjärve perspektiivi suur-rabakiili elupaigana (Veromann, 2025)
Kaunis kuldking	Hoolduse lakkamine	PA05	keskmise tähtsusega	sees	Puudub	puudub	puudub	Niitmise ja karjatamise taastamist ei planeerita, kuna kunagistest metsaheinamaadest ja -karjamaadest on kujunemas või kujunenud metsaelupaigad 9020* ja 9060, kus koosluste hooldustööd on vastuolus metsaelupaikade kaitse-eesmärkidega. Liigi leviala loodusala piires on muutuv, vanade metsade häiludünaamika võiks tagada elupaikade järjepidevuse, ta võib ajutiselt kaduda tiheda alustaimestikuga aladelt ning taasilmuda, kui järelkasv kasvab esimesse rindesse ja põõsarinne hõreneb.
	Traditsioonilise metsamajandamise lõpetamine	PB04	keskmise tähtsusega	sees				
	Lageraie	PB09	vähe tähtis	sees	Metsa majandamise tavade kohandamine	MB05	muu	Liigile sobivate raieviõtete rakendamine piiranguvööndi alal, kus metsa majandamine on lubatud.
Villtulikas	Puudub teave survetegurite või ohtude kohta		keskmise tähtsusega	sees	Puudub	puudub	puudub	Kasvukohad jäävad lausaliselt sihtkaitsevööndi metsa-alale, kus kaitsekord välistab metsandusliku tegevuse. Juba väljakujunenud või kujunevate vanade metsade häiludünaamika tagab sobivate kasvukohtade järjepidevuse, kaitsekorralduslikke tegevusi ei planeerita.
Punane tolmpä	Looduslikud protsessid, millel ei ole seost inimtegevuse või kliimamuutustega	PM07	keskmise tähtsusega	sees	Puudub	puudub	puudub	Kasvukohtade looduslikud tingimused on pigem ebasoodsad, liiki on leitud üksikisenditena. Elupaikade taastamist ei planeerita, kuna need kattuvad LoD metsaelupaikadega, kus koosluste hooldustööd on vastuolus elupaikade kaitse-eesmärkidega.

4. KAVANDATUD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

Kavandatud kaitsekorralduslikke tegevuste tabelisse on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse-eesmärkide saavutamiseks. Tegevused on planeeritud 12 aasta peale.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva surveteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, taasloomine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudsetl kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvliid, külastustaristu).

Tabel 8. Kavandatud kaitsekorralduslikud tegevused

Nr	Tegevuse nimetus	Maht	Ühik	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud							
1	Pärändniitude seisundi inventuur ²¹	55,8	ha	inventuur	Keskkonnaamet	I	2036
2	Suur-rabakiili inventuur ²²	1,5	ha	inventuur	Keskkonnaamet	I	2027
3	Kauni kuldkinga inventuur ²³	21,9	ha	inventuur	Keskkonnaamet	I	2036
4	Punase tolmpa inventuur ²⁴	1,6	ha	inventuur	Keskkonnaamet	I	2031
5	Villtulika inventuur ²⁵	20,4	ha	inventuur	Keskkonnaamet	I	2036
6	Harivesiliku inventuur ²⁶	29,5	ha	inventuur	Keskkonnaamet	I	2036
7	Mätasjärve seisundi hindamine ²⁷	1,5	ha	inventuur	Keskkonnaamet	I	Igal teisel aastal
Hooldus, taastamine ja ohjamine							
8	Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*) taastamine ²⁸	1	ha	pärändniitude taastamistö	Maaomanik	I	2027
9	Liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*) hooldamine (pindala sisaldab kaasnevana oleva 6510 hooldamist)	4,3 +1	ha	pärändniitude hooldustöö	Maaomanik	I	Igal aastal

²¹ Tulemuslikkuse hindamiseks inventeerida saamaks teada hoolduse või hooldamata jätmise mõju seisundinäitajatele.

²² 2025. a inventuuri ettepaneku järgi teha kordusinventuur Mätasjärve elupaigas (Veromann, 2025)

²³ EELISE leiuukohtade kordusinventuur, inventeerida kõik teadaolevad leiukohad kogu ulatuses, inventuur peab olema sisendiks tulemuslikkuse hindamisele.

²⁴ Inventeerida kõik leiukohad, vajadusel teha ettepanek kaitse-eesmärkide hulgast eemaldamiseks.

²⁵ Inventeerimisel lähtuda liigi kaitse tegevuskavas ptk 5.1.2 seisundiseire metoodikast, inventuur peab olema sisendiks tulemuslikkuse hindamisele.

²⁶ Inventuur peab olema sisendiks tulemuslikkuse hindamisele.

²⁷ Mätasjärve idapoolse kaldaala pidev hindamine võsa eemaldamise vajaduse osas.

²⁸ Pärändniitude taastamis- ja hooldamistöödel juhendada hoolduskavadest: Mesipuu, M. 2020. [Aru ja soostunud niitude hoolduskava](#). Pärändkoosluste Kaitse Ühing; Roosluste, E. 2019. [Puisniitude ja puiskarjamaade hoolduskava](#). Tartu

10	Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510) taastamine	2,5	ha	pärandniitude taastamistöö	RMK	I	2027
11	Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510) hooldamine	0,2 +2,5	ha	pärandniitude hooldustöö	RMK	I	Igal aastal
12	Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510) hooldamine	2,5	ha	pärandniitude hooldustöö	Maaomanik	I	Igal aastal
13	Puisniitude (6530*) taastamine	8,9	ha	pärandniitude taastamistöö	RMK	I	2026, 2027
14	Puisniitude (6530*) taastamine	3,7	ha	pärandniitude taastamistöö	Maaomanik	I	2027
15	Puisniitude (6530*) hooldamine	24,5 +8,9	ha	pärandniitude hooldustöö	RMK	I	Igal aastal
16	Puisniitude (6530*) hooldamine	8,1 +3,7	ha	pärandniitude hooldustöö	Maaomanik	I	Igal aastal
17	Harivesiliku elupaiga seisundi parandamine, veekogude süvendamine ²⁹	3	tk	liigi elupaiga hooldustöö	Keskkonnaamet	I	2027
18	Mätasjärve idaosa kaldalt võsa eemaldamine (vajadusel) ³⁰	3	tk	liigi elupaiga hooldustöö	Keskkonnaamet	I	2027
Taristu, tehnika ja loomad							
19	Tähiste hooldamine ³¹	7	tk	tähiste hooldamine	RMK	III	Igal aastal
20	Tähiste paigaldamine ³²	1	tk	kaitsealuse objekti tähistamine	RMK	II	2027
Kavad, eeskirjad							
21	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine			tegevuskava	Keskkonnaamet	I	Üks kord 12 aasta jooksul
22	Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine			tegevuskava	Keskkonnaamet	I	2038
23	Kaitsekorra ja kaitse-eesmärkide muutmine ³³			kaitsekorra muutmine	Keskkonnaamet/Kliimaministeerium	I	2027

²⁹ Taastamistööde kavandamisel tuleb aluseks võtta Riinu Rannapi 2024. aastal koostatud ekspertarvamus „Harivesiliku inventuur ja kaitsekorralduslikud soovitusel Lasila püsielupaigas” ning liigi kaitse tegevuskava „Mudakonna (*Pelobates fuscus*) ja harivesiliku (*Triturus cristatus*) kaitse tegevuskava (eelnõu).

³⁰ Taastamistööde kavandamisel tuleb aluseks võtta Riinu Rannapi 2024. aastal koostatud ekspertarvamus „Harivesiliku inventuur ja kaitsekorralduslikud soovitusel Lasila püsielupaigas” ning liigi kaitse tegevuskava „Mudakonna (*Pelobates fuscus*) ja harivesiliku (*Triturus cristatus*) kaitse tegevuskava (eelnõu).

³¹ Olemasolevad tähised on näha [Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduses](#) „Looduses liikuja” (kaitsekorralduskava koostamise ajal 2025. a novembris pole veel avalik).

³² Paigaldamata on 2016. aastal kinnitatud kaitsekorralduskavas planeeritud tähis Porkuni metskond 14 kinnistule, kus matkatee siseneb Neeruti maastikukaitseala poolt Lasila looduskaitsealale. Sinna on vajalik tähis paigaldada. Asukoht lisatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud külastustaristu virtuaalkontoris.

³³ Lisada Lasila loodusala ja looduskaitseala kaitse-eesmärgiks loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübid 6510, 9010* ja 9080*. Eelnõu on 2026. a sügisel töös. Lisaks tagada looduskaitseaduse muutmise või muude võtetega metsaelupaigatüüpide säilimine piiranguvõndis.

5. TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava eelmise kaitsekorraldusperioodi planeeritud tegevuste hindamine (tabel 9) keskendub kaitsekorralduslike tegevuste täitmise analüüsile, mida teostatakse 12-aastase intervalliga. Vajadusel, kui toimub kava uuendamine või muutmine enne regulaarset ülevaatamist, mille käigus uuendatakse tegevuste tabelit, tuleb läbi viia ka eelmise kaitsekorraldusperioodi planeeritud tegevuste hindamine.

Kaitse tulemuslikkuse hindamine toimub vastavalt Euroopa Liidu rahastuse toel valminud Eesti jaoks kohandatud loodusobjektide kaitse tulemuslikkuse hindamise metoodikale ja selle eesmärk on hinnata laiemalt, kas looduskaitse meetmed tagavad alapõhiste kaitse-eesmärkide täitmise ja kaitseväärtuste seisundi paranemise³⁴. Lasila looduskaitseala (ei hõlma loodusalasse jäävat harivesiliku püsielupaika) kaitse tulemuslikkust hinnati vastava metoodika alusel 2025 aastal (lisa).

2016. aastal kinnitatud [Lasila looduskaitseala kaitsekorralduskava](#) perioodi planeeritud tegevuste seisust annab ülevaate järgnev tabel.

Tabel 9. Eelmisel kaitsekorraldusperioodil planeeritud tegevuste elluviimine

Tegevuse nimetus	Täitmise ulatus	Märkused
Inventuurid, seired, uuringud		
Ohustatud taimekoosluste riiklik seire	Tehtud	
Kaitsealuste taimede inventuur	Tehtud osaliselt	Mõnede leiukohtade andmeid on uuendatud KeA välitööde ja riikliku seire alusel, kuid spetsiaalset inventuuri pole tehtud.
Poollooduslike koosluste inventuur	Tegemata	Ülepinnalist inventuuri pole tehtud, kuid riikliku seire raames on hinnatud puisniidu seisundit.
Hooldus, taastamine ja ohjamine		
Niidukoosluste taastamine	Üle poole (50-90%) planeeritud taastamistööst on rakendatud	Taastamist planeeriti 27 ha-l. Erinevatel aastatel on taastatud u 19 ha pärandniite.
Niidukoosluste hooldamine	Üle poole (50-90%) hooldust vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud	Kaitsekorralduskava tegevuste kihi järgi peaks alates 2021. a olema hoolduses 56 ha pärandniite. 2025. a hooldati 35,6 ha.
Taristu, tehnika ja loomad		
Vanade tähiste eemaldamine (3 tk), uute paigaldamine (5 tk) ja hooldus	Tehtud	Suures osas tehtud, vaid 1 tähis Porkuni metskond 14 katastriüksusel on paigaldamata.
Kavad, eeskirjad		
Kaitsekorralduskava vahehindamine ja uuendamine	Töös	Vahehindamist ei tehtud, uue kava tegemine on töös.

³⁴ [Bioloogilise mitmekesisuse kaitsemeetmete tulemuslikkuse hindamise raamistik Eestis.](#)

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Lasila looduskaitseala

25.03.2025 (täiendatud 14.05.2025) Liggi
Namm

PAME hindamismetoodika valmis Euroopa Liidu rahalisel toetusel tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu ja koostöös Euroopa Komisjoni struktuurireformide toetamise peadirektoraadiga.

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Lasila looduskaitseala
KKR kood	KLO1000642
Asukoht (maakonnad)	Lääne-Virumaa
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2016. a moodustati Lasila looduskaitseala, enne seda (alates 2005. aastast) oli kaitse all Lasila hoiualana
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	0
loodusreservaatide kogupindala	0
sihtkaitsevööndite arv	1
sihtkaitsevööndite kogupindala	214,8 ha
piiranguvööndite arv	1
piiranguvööndite kogupindala	98,2 ha
IUCN kategooria(d)	IV, V, VI
Natura 2000 võrgustiku alad	Lasila loodusala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	313
Maismaa pindala (ha)	313
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	163,5
Kaitsekorralduskava nimi	Lasila looduskaitseala kaitsekorralduskava 2017-2026
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2017-2026
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Liggi Namm
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa)	25.03.2025 (täiendatud 14.05.2025)
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	On olemas alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks rakendub pärandniitude hoolduskava, villtulika kaitse tegevuskava.
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	kaitsekorralduskava	Kaitseväärtused (kaitse-eeskirjas kaitseesmärgid) on kaunis kuldking, villtulikas, punane tolmepea ja varju-püsikluste. Kõikide nende kasvukohad ja arvukus on kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud.
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitseesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	kaitsekorralduskava	Kaitseväärtused (kaitse-eeskirjas kaitseesmärgid) on 6270*, 6530*, 9020*, 9050 ja 9060. Kõikide seisund on kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud.
planeerimine	seisund	Milline on liikide seisundi andmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Väga hea - ≥90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	kaitsekorralduskava	Kõigi nelja kaitseväärtuseks oleva liigi (kaunis kuldking, villtulikas, punane tolmepea ja varjupüsikluste) kohta on gps täppisandmed, arvukus ja kasvukohad.
planeerimine	seisund	Milline on elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Väga hea - ≥90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	kaitsekorralduskava	Usaldusväärsus hea, põhineb inventuuridel, tehtud lausaline pärandniitude ja metsa inventuur.
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Olulised andmelüngad puuduvad/ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	Kaitsekorralduskava koostamise ajal andmelünki polnud. Inventuurid on plaanitud, et hinnata tulemuslikkust.
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud kõigile (100%) kaitseväärtustele (kui asjakohane)	kaitsekorralduskava, villtulika kaitse tegevuskava	Kaitsekorralduskavas on kasutusel mõiste mõjutegurid, sisuliselt on tegemist surveteguritega. Villtulika survetegureid pole nimetatud, kuid on öeldud, et hetkel neid pole. Villtulika kaitse tegevuskava, mis kinnitati 2022. a, nimetab võimaliku ohuna kaevandust, kuid seda ei saa lugeda surveteguriks.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud poolte või enama (50% - <100%) kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	kaitsekorralduskava	Hindamisel on lähtutud suunised vastamiseks järgmisest osast: "Kuni ühtlustatud survetegurite määramise meetodika väljatöötamiseni saab piisavaks lugeda üldiseid kirjeldavaid hinnanguid. Surveteguri olulisuse ja ulatuse saab määratuks lugeda, kui on üldjoontes teada kus asukohas ja/või milliseid kaitseväärtuseid survetegur mõjutab (nt kas survetegur on oluline kogu kaitsealal või ainult mingis kindlas piirkonnas) ning selle põhimõtteline tähtsus ala või väärtuse kontekstis (nt kas sellega tegelemine on primaarne)." Kus mõjub, on üldiselt teada, kuid põhimõtteline tähtsus alal alati mitte.
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	rohumaade hülgame; metsandus; looduslikud protsessid	kaitsekorralduskava, tegevuskavad, hindaja teadmised	pärandniitude hooldusest väljajäämine; piiranguvööndi metsade majandamine; Laialehiste metsade (9020*) säilimist ohustab kuuse kasv, okaspuumetsi (9060, 9050) okaspuu nõrk järelkasv. Tegemist on surveteguriga konkreetsele elupaigatüübile, kuid koosluse looduslik muutumine kaitseala kui terviku mõttes ei ole probleem.
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid on arvestatud osaliselt.	kaitsekorralduskava, villtulika tegevuskava	Kaitsekorralduskava ei nimeta väljaspool looduskaitseala tulevaid survetegureid, kuid neid nimetab villtulika kaitse tegevuskava.
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitseeesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud kõikidele kaitseväärtustele	kaitsekorralduskava	
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati kõigi elupaikade/liikide soovitatavat seisundit. Sihtväärtused on nii kvantifitseeritud kui ajaliselt piiritletud.	kaitsekorralduskava, villtulika kaitse tegevuskava	Kõikidele kaitseväärtuseks olevatele liikidele on soovitatav seisund määratud kasvukoha pindala ja arvukuse ning elupaigatüüpidel pindala ja esinduslikkuse järgi.

planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei ole asjakohane (alal puuduvad vastavad kaitseväärtused)	kaitsekorralduskava, hindaja teadmised	Alal puuduvad sellised väärtused
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmäärke on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määрусega ala kaitseväärtuseks seatud?	Ei ole asjakohane (alal puuduvad vastavad kaitseväärtused)	kaitsekorralduskava, hindaja teadmised	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	kaitsekorralduskava	Vajalik on pärandniitude taastamine ja hooldamine ning vananenud infoga tähistate eemaldamine ja uute paigaldamine.
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele, kuid kõik meetmed ei ole SMART	kaitsekorralduskava	Liikidele ja pärandniitudele on SMART meetmed kavandatud (kus üldse on meetmeid vaja), metsaelupaikade meetmed on ebamäärased (pole SMART).
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Ei ole asjakohane (teadaolevalt puudub vajadus tegevusteks väljaspool piire)	kaitsekorralduskava, hindaja teadmised	
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Kõikidel peamistel surveteguritel on vastav meede.	kaitsekorralduskava	
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	hindaja teadmised	
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire võimaldab hinnata poolte või enama (50%-<100%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	kaitsekorralduskava, EELIS, KESE, hindaja teadmised	Kaitsekorralduskavas on planeeritud taimede inventuur, mida süsteemselt pole tehtud, siiski on kõikide kaitseväärtuseks olevate liikide (va punane tolmpä) osadel leiukohtadel viimaste aastate vaatlusandmed olemas. Pärandniitude kordusinventuuri pole tehtud, kuid on olemas riikliku seire andmed, mis hindavad ühes 0,2 ha suurusel ruudul puusniidu taastamise ja hooldamise edukust.

rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on suures osas kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	kaitsekorralduskava, hindaja teadmised	2024. a piiranguvööndite metsaelupaigainventuuride tulemuste alusel on kavandatud sihtkaitsevööndi laiendamine (Metsaelupaikade LKA).
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	kaitsekorralduskava	Toimus 2 koosolekut, kuhu olid kaasatud huvirühmad ja maaomanikud.
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah - huvirühmi kaasati	hindaja teadmised	Niitude taastamisel ja hooldamisel kaasati maaomanikud, sh RMK. Pädev asutus sisulise töö osas on KeA.
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Ei - konflikte ei tekkinud	hindaja teadmised	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud pool-looduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) planeeritud taastamistöödest on rakendatud.	loodushoiutööde ja toetuste andmed, sh RMK	Taastamist planeeriti 27 ha-l. Erinevatel aastatel on taastatud u 19 ha pärandniite.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (soolupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) hooldusest vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	loodushoiutööde ja toetuste andmed, sh RMK	Kaitsekorralduskava tegevuste kihi järgi peaks alates 2021. a olema hoolduses 56 ha pärandniite. 2024. a hooldati 35,6 ha.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	Liigikaitselisi töid ei ole planeeritud.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	Selliseid töid ei ole kavandatud.
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtjaks rakendamata ja miks?	Ei ole tehtud niidukoosluse taastamist endisel söödapõllul. Miks? - tõenäoliselt ressursipuudus, töö ei lähe muude taastamistööde toetuste alla. Inventuure on tehtud pisteliselt, mitte täies mahus. Niite hooldatakse vähem kui plaanitud hooldajate või maaomaniku huvipuuduse tõttu.	loodushoiutööde ja toetuste andmed, kaitsekorralduskava, hindaja teadmised	

väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	kaitsekorralduskava, EELIS, KESE	Kaitsekorralduskavas on planeeritud 3 seiret või inventuuri. Poollooduslike koosluste ülepinnalist inventuuri ei ole tähtajaks tehtud. Kaitsealuste taimede inventuuri päris sellises ulatuses pole tehtud nagu kava ette näeb, kuid hindaja on arvestanud, et paljude leiukohtade vaatlusandmeid on uuendatud. Tehtud on riiklikku seiret (viimati 2023.a)
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	kaitsekorralduskava, hindaja teadmised	Kaitsekorralduskavas on plaanitud vahehindamine ja kava uuendamine. Vahehindamist pole tehtud. Kava uuendamine on plaanitud 2026. a ja seda koostatakse 2025. a sügisel.
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Ei ole asjakohane	kaitsekorralduskava	Kaitsekorralduskavas ei ole selliseid meetmeid planeeritud, kuid alalt läheb läbi RMK hallatav matkatee.
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärgi toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	ei kohaldu	kaitsekorralduskava, hindaja teadmised	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) (indikaator)liikide seisund on stabiilne või paranenud.	kaitsekorralduskava, EELIS	Kauni kuldkinga kasvukohade arv ja pindala EELISes on kava tegemise ajaga võrreldes veidi suurenenud. Arvukust pole paljudel kasvukohtadel pärast 2011. a hinnatud. Kahes kasvukohas, kus tehti kordusvaatlus 2018. a, on arvukus oluliselt tõusnud. Viiltilika kasvukohade arv ja pindala on kava tegemise ajast veidi suurenenud, kuid sellist ülepinnalist ütelugemist kasvukohtades pole tehtud nagu 2012. aastal. Seetõttu arvukuse andmed pole võrreldavad. Varjuluste pindala võrreldes kava koostamise ajaga peaaegu sama, arvukus veidi suurem. Punase tolmepea viimased vaatlusandmed on 2011. a.

väljundid	tulemused	Kui $\geq 90\%$ liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja peamised edutegurid?	ei kohaldu		
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	ei kohaldu	kaitsekorralduskava, EELIS	Otsestelt halvenemist ei saa välja tuua, punasel tolmeal pole uuemaid andmeid ja villulika uued andmed on lünklikud.
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	Otsestelt halvenemist ei saa välja tuua. Probleemiks see, et kohati on andmed vananenud.	kaitsekorralduskava, EELIS	
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või jäänud samaks.	EELIS, KESE	Puisniitude seisund on loetud paranenuks. 2023. a riiklikus seires on kirjas: "Võrreldes kahe viimase seirekorra liigirikkuse näitajaid, on selgelt näha liikide koguarvu, ruutmeetri suurima liigirikkuse kui ka keskmise liigirikkuse kasv. See näitab kindlasti ka puisniidu taastamistööde edukust." Seiret tehakse vaid 0,2 ha suurusel ruudul, kuid võib eeldada, et sama tulemus on kõikidel taastatud ja hooldatud puisniitudel. 6270* hooldatakse u 50%, ülejäänud on hooldamata, osale on istutatud kuuske. Valdav osa metsaelupaikadest asub sihtkaitsevööndis, kus nende seisund on eeldatavast paranenud. Välja arvatud kaks ebaseadsuliku raietegevuse ala, kus 9020* seisund halvenes. 2024. a inventeeriti piiranguvööndi metsaelupaiku ja nende seisund ei olnud halvenenud.

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kui $\geq 90\%$ elupaikade seisund on sama või paranenud, siis palun tooge välja peamised edutegurid?	ei kohaldu		
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	ei kohaldu		

väljundid	tulemused	Kui alla 90% elupaikade seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja elupaikade seisundi halvenemise põhjused ja/või millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	6270* osaliselt on istutatud kuuske, u poolt nende pindalast ei hooldata. Halvenemist aitab ära hoida niitude hooldamine pärandkooslustele sobilike võtetega.	EELIS, hindaja teadmised	
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on oluliste muutusteta	KAURi ELME kaardikihid	Hindamisel on lähtutud suunised vastamiseks sellest osast, mis teha siis, kui muutust pole võimalik hinnata. Lasila LKA hindepunktid nelja ökosüsteemi teenuse (mulla org C, elupaigahüve, tolmeldamine, vee reguleerimisvõime) kaardi alusel on 7,15 (keskmise).
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on stabiilne	KAURi ELME kaardikihid	Hindamisel on lähtutud suunised vastamiseks sellest osast, mis teha siis, kui muutust pole võimalik hinnata. Lasila LKA sidususe hindepunktid ELME kaardikihtide alusel on 61,77 (keskmise).
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	Keskkonnaamet	Raietegevus sihtkaitsevööndi metsas, pinnase kaevandamine sihtkaitsevööndis kaitseväärtuseks olevas elupaigatüübis.
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Jah, rikkumistel on võimalik (oluline) mõju kaitseväärtustele	hindaja teadmised	Mõju sihtkaitsevööndi metsadele, sh 9020*le
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Ei, kuid kaitsekorra muutmine on juba töös	hindaja teadmised, EELIS	Osa metsaelupaiku asub piiranguvööndis, kus nende kaitse pole olnud tagatud, kuid kavandatud on kaitsekorra (või seaduse) muudatus.
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Jah	hindaja teadmised, EELIS	
väljundid	tulemused	Kui kaitsekord ei ole olnud sobiv, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	ei kohaldu		
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada			

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	%
Üldskoor:	86	70	81,4%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	15	15	100,0%
Survetegurid (planeerimine)	9	7	77,8%
Eesmärgid (planeerimine)	6	6	100,0%
Meetmed (planeerimine)	6	5	83,3%
Sisendid (rakendamine)	9	7	77,8%
Protsess (rakendamine)	6	6	100,0%
Meetmed (väljundid)	12	8	66,7%
Tulemused (väljundid)	20	13	65,0%
Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	36	33	91,7%
Rakendamine	15	13	86,7%
Väljundid	32	21	65,6%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitsealadest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitse eesmärgid.
Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaa hulgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asutusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaarialad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdro-morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX